

OTSUSTAJATEST

Nõukogu on Teadlaste Maja töö peamine suunaja ja hindaja üldkoosolekute (aastakoosolekute) vaheajal.

Kord kuus toimuvatel nõukogu koosolekutel arutatakse ja hinnatakse eelmises kuus tehtut ja kinnitatakse järgmise kuu tööplaan (v.a. juuli ja augustikuu), võetakse vastu uusi liikmeid, kuulatakse ürituste ettevalmistuste käiku jne. Maja tegevuse jooksul on nõukogu pidanud üle 400 töökoosoleku; ärajätmise või jäämise juhtumeid pole esinenud. Koosolekuid on peetud nõukogu liikmete tööpaigus, aga ka suurürituste (matkapäevade) ajal Viitna motellis, TPI Klooga spordibaasis, aastapäevaõhtute eel Tallinna Raekojas, uurimislaevadel „Aju–Dag” ja „Arnold Veimer”, legendaarsel „Suurel Tõllul”, Teletorni jalamil Botaanikaaias murul, Johan Laidoneri muuseumis ja mujal.

Nõukogu annab igal aastal aastakoosolekul Maja liikmetele aru ning kahe aasta tagant valitakse nõukogu ja revisjonikomisjoni uus koosseis.

Tavaliselt on nõukogus 12-15 liiget, kelle seast on nõukogu koosolekul valitud esimees, 1-3 aseesimeest, teadussekretär (1982. aastani sekretär) ja komisjonide esimehed.

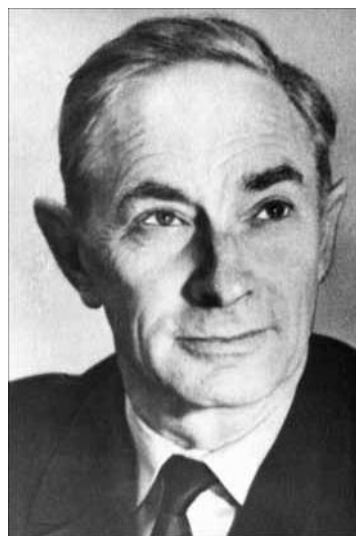
Majal on neljakümne aasta jooksul olnud neli nõukogu esimeest:

- **Viktor Maamägi** – 12.10.1917 Berdjansk – †31.10.2005 Tallinn, ajaloolane, TA akadeemik, asepresident, Ajaloo Instituudi direktor; Maja asutajaliige ja asutamisenõukogu esimees 1966-1969;
- **Nikolai Alumäe** – 12.09.1915 Tallinn – †27.03.1992 Tallinn, tehnikateadlane, Küberneetika Instituudi rajajaid ja esimene direktor, TA akadeemik, asepresident, Maja asutajaliige ja asutamisenõukogu aseesimees 1966-1969, nõukogu esimees 1969-1989;
- **Dimitri Kaljo** – 12.10.1928 Haapsalu, geoloog, TA akadeemik, osakonna akadeemiksekretär, Geoloogia Instituudi direktor; Maja asutajaliige, revisjonikomisjoni esimees 1977-1981, nõukogu aseesimees 1985-1989, esimees 1989-1997;
- **Ülo Jaaksoo** – 16.04.1939 Mõisaküla, tehnikateadlane, küberneetik, TA akadeemik, asepresident, Küberneetika Instituudi direktor, AS Cybernetica direktor; Maja nõukogu esimees 1997–2006.

TEADLASTE MAJA NÕUKOGU ESIMEHED

Viktor Maamägi

Nikolai Alumäe

Dimitri Kaljo

Ülo Jaaksoo

Nõukogu koosoleku järel puhuvad veel „Strixis” 14.01.1985 mõnusat juttu Jüri Martin (vasakul) ja nõukogu aseesimees ning finantsjuht Boris Levin

Üks sõbralik laudkond Maja nõukogu koosolekul Rahvusraamatukogus 9.10.1995, aseesimees Rein Võrk, Jaak Põlluste, Kalev Kukk, esimees asutajaliige Dimitri Kaljo ja direktor Sirje Kalam

Enne pika päevakorra kallale asumist 26.06.1996 (poolaasta töö kokkuvõte, ESTO päevade ja Ülemaailmse Eesti Teadlaste Kongressiga seonduv jm) jõudsid mõned nõukogu liikmed vaadata kindral Laidoneri muuseumis Konstantin Pätsi tuba. Seletusi jagasid *Elle Lees* (paremalt esimene) ja muuseumi töötaja *Marika Reintam* (vasakult kolmas); kuulamas vasakult *Harri Tani*, *Elsa Pajumaa*, *Anne Veinberg*, *Aili Lobjakas*, *Rein Võrk*, *Kalev Kukk*

Nõukogu koosolekul 9.01.2003 sünnib *Sirje Arrol* ajalooline foto; vasakult *Jaak Põlluste*, *Riina Raud*, revisjonikomisjoni esimees *Jaan Ennulo*, *Anne Veinberg*, *Elsa Pajumaa*, esimees *Ülo Jaaksoo*, *Tiia Püss*, *Aleks Rulkov*, *Heinar Nurste*, *Rein Võrk*

Nõukogu, ühisliikmete ja asutajaliikmete ühisel arupidamisel „Strixis” 16.11.2005 Maja edasise käekäigu üle; asutajaliikmed (vasakult) Raul-Roman Tavast, Paul Tamkivi, Helmut Oruvee, Endel Jõgioja, Jaan Vares

Samas kõneleb Maja kõige mõjukama ühisliikme TTÜ esindaja juba rektor, aga veel Maja nõukogu aseesimees Peep Sürje, istuvad (vasakult) Valve Kirsipuu, Pille Kippar, Kalju Vainola, Hildegard Pobul, Ago Kerge, Heinar Nurste, Ülo Jaaksoo – nõukogu esimees, tema vastas aseesimees Peeter Normak, kelle paremal käel Viivi-Maret Russ, seljaga Ivar-Heldur Petersen

Maja nõukogu koosolek TTÜ energeetikahoones nõukogu saalis 12.12.2005; pildile mahtusid (vasakult) aseesimees *Peeter Normak*, *Heinar Nurste*, *Aleks Rulkov*, *Andres Tekkel*, *Jaak Põlluste*, esimees *Ülo Jaaksoo*, seljaga rektor *Peep Sürje*

Esimeestest on sõltunud nõukogu tööstiili kujundamine: kõik otsused tehakse sõbraliku arutelu tulemusena, kõik saavad avaldada oma arvamusi ja ometi pole koosolekud veninud pikaks, sest kõik on üsna koormatud inimesed ja hindavad kallist aega. Nõukogu koosolekutel valitseb tavaliselt äärmine heatahtlikkus, sõbralikkus, heidetakse nalja, juuakse kohvi (ja ainult!), arutatakse nõukogu liikme labori, õppetooli ja instituudi teadusuudiseidki. Palju aastaid on tavaks pidada aasta viimane nõukogu ja revisjonikomisjoni koosolek detsembrikuus TPI-s, nüüd TTÜ-s, kus iga kord on esimese päevakorrapunktina kirjas: „*Mis on uudist TPI-s (TTÜ-s)?*”

Kuna nõukogus on mitme eriala inimesi, siis on ka nõukogu koosolekud omaette teabevahetuse vorm, mis kinnitab asutamisürikus kirjapandu ellurakendamist: “*Saagu see maja niisuguseks kohaks ... kust igaüks võiks kaasa viia mõne targa tõetera või mõne tululise õpetuse.*”

Näiteks kas või 1985. aastal valitud nõukogu kümnenda koosseisu liikmete erialad ja tööülesanded nõukogus:

- Esimees – tehnikateadlane **Nikolai Alumäe** – üldjuhtimine;
- Aseesimees – geoloog **Dimitri Kaljo** – asendab vajadusel esimeest;
- Aseesimees – kaubandus-majandusteadlane **Boris Levin** – finantsid;
- Aseesimees – majandusteadlane **Heimar Peremees** – kollektiivliikmed;
- Teadussekretär – eesti keel ja kirjandus – **Elsa Pajumaa**;
- Daamidekomisjon – arstiteadlane **Astrid Saava**;
- Diskussioonid – majandusteadlane **Ilmar Pärtelpoeg**;
- Filmikroonika – botaanik **Jüri Martin**;
- Kinokomisjon – tehnikateadlane **Aleks Rulkov**;
- Kujunduskomisjon – arhitekt ja akustik **Helmut Oruvee**;
- Kultuur – muusik ja pedagoogikateadlane **Maie Vikat**;
- Linnandus – arhitekt **Uuno Pall**;
- Näputöö – matemaatik **Maret Tamm**;
- Spordikomisjon – tehnikateadlane **Rein Võrk**;
- Nõunik – keemiateadlane **Valdek Mikkal**;
- Nõunik – aparaadiehitaja – **Kalju Vainola**.

Nagu kõikide teiste nii ka selle nõukogu mõtteerksusest ja otsustuskindlusest kõnelevad kõik kokku seatud ja täidetud tööplaanid; küll on kahetsusväärne, et rahapuudusel jäi tegemata kroonikafilm.

Sama kirjud erialati ja südid tegutsema on olnud nõukogu kõik 19 senist koosseisu, kuhu 40-ne tegevusaasta jooksul on valitud 102 Maja liiget (80 meest ja 22 naist), sh ainult 19 inimest viis ja enam korda, 16 inimest ka kolm ja neli korda, seega tubli kaks kolmandikku on olnud nõukogus kaks aastat, mis näitab nõukogu koosseisu pidevat uuenemist. Seni on enam kordi nõukogusse valitud **Rein Võrk** (9), **Aleks Rulkov** ja **Heimar Peremees** (11), **Nikolai Alumäe** (13), **Elsa Pajumaa** (19) korda.

Teadlaste Maja kõik juhid ei ole väsinud toonitamast, et Maja ainus rikkus on inimesed, kes ei virise, ei kadetse, ei kiusle, vaid tegutsevad väga sõbralikult, arusaamises ja tubli annuse tegutsemistahtega. Just nende pärast muretsebki nõukogu pidevalt. Ühel arupidamisel, 13. detsembril 1978 Saks, kui tehti kokkuvõtet uute liikmete vastuvõtmisest ja kuulnud, et sel aastal on juurde tulnud 61 liiget, küsis nõukogu aseesimees **Hillar Aben**: „*Kas pole kasv olnud liiga kiire? Kas mahume ikka ära? Kas ruumid võtavad üritustele soovijad vastu?*”

Nõukogu koosseisu pidev uuenemine ning samas mingi osa “vana seemne” säilitamine ongi taganud nii aina uute mõtete tekke kui ka tavade kujunemise. Nendest võiks mõnda nimetada. Need on kujunenud kirjutamata seadusteks.

Kindlasti ei nihutata Maja asutamise aastapäeva tähistamise kuu-päeva (9. jaanuar) ega ka üldkoosolekut, kas aruande- või aruande- ja valimiskoosolekut igal aastal detsembris.

Kindlasti tuleb nõukogu koosolekule tavaliselt iga kuu teisel esmaspäeval, väga harva erandlikult mõnel teisel päeval.

Kindlasti arutavad ühisliikmete esindajad vähemalt paar nädalat enne nõukogu ja revisjonikomisjoni valimisi kandidaate nendesse ning lepivad kokku oma ettepanekud.

Kindlasti algavad väga paljud Maja üritused kell 17.15. Erandeid tehakse siis, kui minnakse tutvuma instituutide, laborite või ettevõtetega, kus töökorraldus seda kellaaega ei võimalda.

Kindlasti kehtib reegel, kes ees ... Kui on tegemist piiratud arvu kohtadega (buss, kontsert või muu), siis ei ole nõukogu ega revisjonikomisjoni liikmetel mingisugust eelist, kehtib registreerimise järjekord.

Kindlasti peab järgmise kuu töökava olema saada eelmise kuu viimasel päeval.

Kindlasti püüab Maja tegelda jõukohaselt heategevusega, peamiselt raamatute kogumisega Maja liikmetelt ning kinkimisega vajajatele (Illuka Põhikool, Narva koolid, Ladise (Laitse) Rahvamaja, Paldiski Gümnaasium, lapserikkad pered ...).

Kindlasti peetakse nõukogu ja revisjonikomisjoni töökoosolekuid erinevates kohtades, 2004. aastal näiteks:

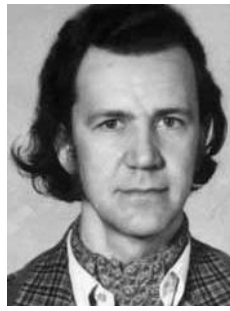
- 9.01. – Geoloogia Instituudi raamatukogus;
- 9.02. ja 13.09. – Küberneetika Majas;
- 8.03. – TPÜ (nüüd TLÜ) Akadeemilises Raamatukogus;
- 10.05. ja 13.12. – TTÜ uues hoones nõukogu saalis;
- 21.06. – Sisekaitseakadeemias;
- 8.10. – Tervise Arengu Instituudis;
- 8.11. – Euroõlikoolis.

Niisugune praktika on võimaldanud nõukogu liikmetel saada ettekujutuse uurimistööde temaatikast, õppetöö korraldamise ulatusest ja kitsaskohtadest, teadlaste ja õppejõudude koormusest ja ettevalmistamisest ning muust tähelepanuväärsest, mida juht (juhid) oma asutusest pajatada on soovinud. Kõik see on aidanud kavandada ja ellu viia Maja arvukaid eripalgelisi üritusi.

Kindlasti on Maja nõukogu püüdnud kuulda võtta Maja tegevuse korraldamisel Maja asutajaliikmete arvamusi; seni viimane sellekohane kokkusaamine toimus 16. novembril 2005 „Strixis”, kus otsustati, et Maja peab tegevust jätkama. Asutajaliikmeid on olnud pidevalt ka nõukogu koosseisus, üldse 30, Maja algaastatel rohkem, koguni enamus; 20. nõukogus on aga veel ainult kaks asutajaliiget (*V. Kirsipuu* ja siinkirjutaja).

Mait Arvisto

Endel Ervin

Silvia Hanson

Sylvia Herman

Mati Hint

Ülo Jaaksoo

Malle Jaaniso

Ivar Jõerüüt

Ilmar Jürisson

Hubert Kahn

Ülo Kess

Ilmar Kleis

Kalev Kukk

Ado Köstner

Arno Kõörna

Rein Küttner

Johannes Küttis

Kaljo Laas

Jüri Laving

Boris Levin

Ahto Lõhmus

Heino Lõiveke

Jüri Martin

Valdek Mikkal

Uno Mikkov

Rein Munter

Mart Mäger

Peeter Normak

Heinar Nurste

Georgi Oserov

Rein Palvadre

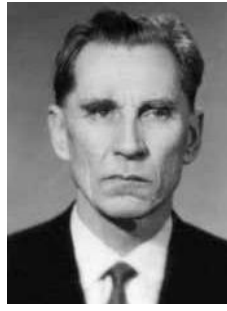
Heimar Peremees

Ilme Pily

Jüri Plink

Vladimir Polonski

Ilme-Luule Puussaar

Jaak Põlluste

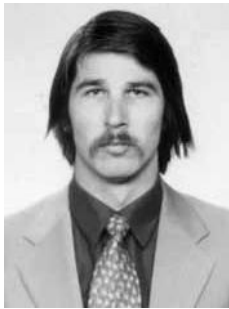
Ilmar Pärtelpoeg

Tiia Püss

Riina Raud

Aleks Rulkov

Astrid Saava

Andres Siirde

Peep Sürje

Laine Tagamets

Eve-Reet Tammet

Jüri Tanner

Olev Tapupere

Andres Tekkel

Olaf Terno

Eeli Tiigimägi

Enn Uusen

Rein Vaikmäe

Anne Veinberg

Uno Vergi

Maie Vikat

Rein Võrk